

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Oliverar de Can Tinet
Alçada: 430

Coordenades:

Latitud: 41.7119
Longitud: 1.92251
UTM Est (X): 410363
UTM Nord (Y): 4618350

Classificació

Número de fitxa 08182 - 172
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX

Estat de conservació Dolent

Notes de conservació: Segons informació donada per Ca n'Arbocet, aquesta barraca tenia una mata (Pistacia lentiscus) molt gran que la colgava. Es va voler tallar perquè estava enfonsant la barraca, però ja no s'hi va ser a temps i l'estructura va cedir.

Protecció Inexistent

Accés Difícil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08181A0060001000000OG

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 17/09/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al mig del vessant orientat a migdia, per sobre de les feixes de Cal Tinell, plantades d'olivera. És una construcció aïllada, excavada parcialment damunt de la roca, de planta circular d'uns 2,50 metres de diàmetre interior i adossada al marge de la feixa. Està enderrocada. Per la part posterior s'observa l'arrancada de la coberta feta de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. El gruix dels murs és de 65 cm. La barraca estava orientada al sud.

A les feixes dels voltants de la barraca, en direcció nord i sud, hi ha tres cisternes o dipòsits de petites dimensions en molt mal estat de conservació.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm.

24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

